

”מדינת ישראל תהא מושתתת על
יסודות החירות, הצדק והשלום
לאור חזונם של נביאי ישראל”

סימניות להגדה

הצעות ותוספות לסדר העוסקות בחירות
הפרט והכלל ובקשר שבין חירות לדמוקרטיה

התנועה
הדפורמית

#1

חירות ודמוקרטיה

"לשנה הבאה בני חורין" לעיתים דווקא בפסח מבינים שחירות אינה מובנת מאליה, לא כיחידים ולא כעם. פסח מזמין אותנו להיזכר במהות החירות: בשביל מה יצאנו מארץ מצרים, ומהי הארץ המובטחת?

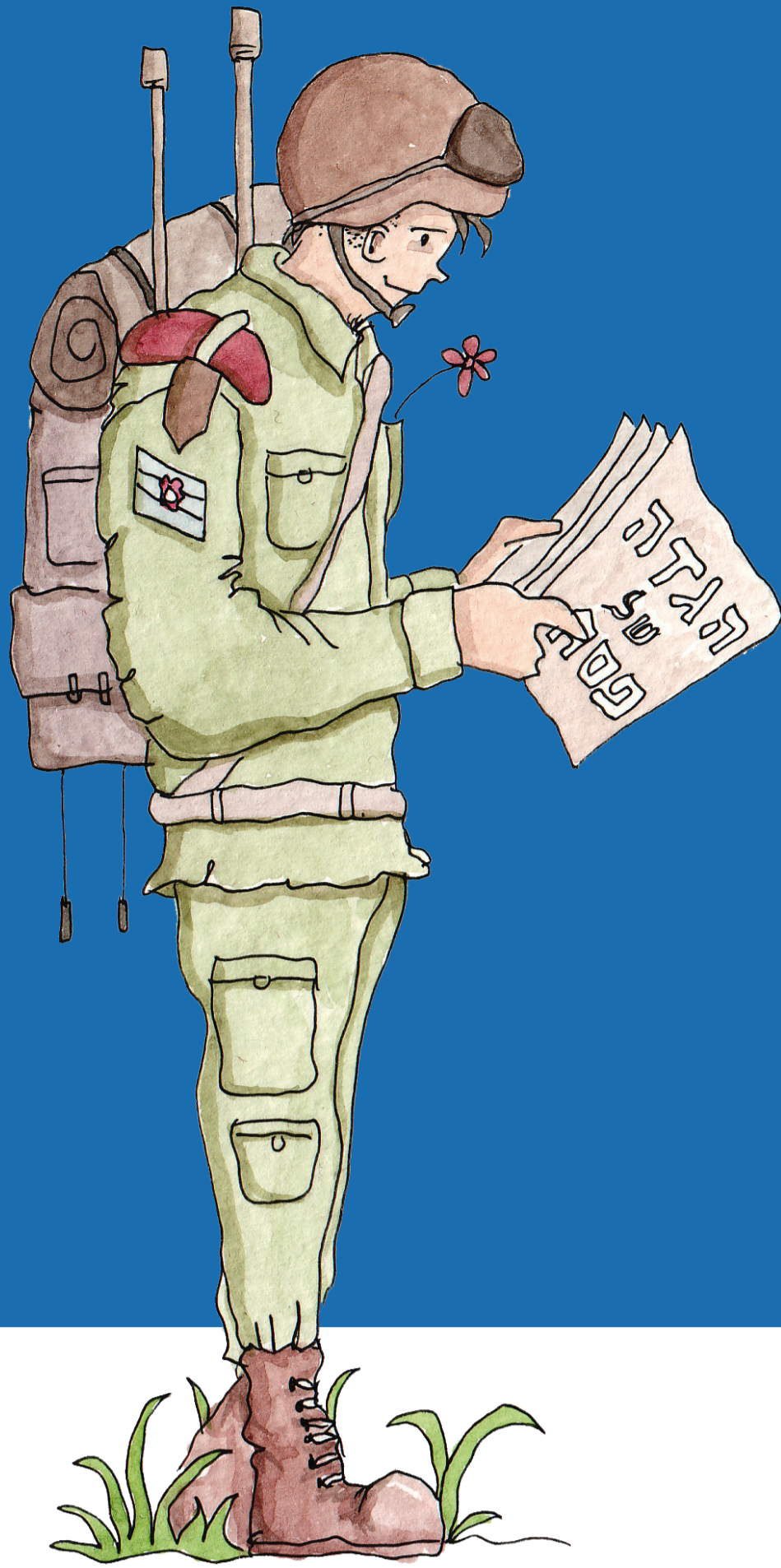
אין די בכך שאין אנו נתונים תחת שלטון זר. החירות עשויה להיות מאוימת גם מבפנים. על-מנת שיתקיימו בישראל חיים חופשיים, מתחייבת הקפדה מרבית על חירויותיהם של כלל האזרחים. המסורת היהודית מלאה במקורות עשירים ועתירי השראה לביסוס אופייה של ישראל כמדינה חופשית ושוויונית, כמדינה יהודית ודמוקרטית ובכל יום עלינו לעמול על מנת לבסס את עקרונות החירות הצדק והשלום.

"פֶּסַח, עִם שׁוֹמֵר
בְּמִשְׁךְ אֲלֵפֵי שָׁנִים אֶת יוֹם
צֵאתוֹ מִבֵּית עֶבְדִים.
וְדָרַךְ כָּל מַחְלוֹת הַשְּׁעֶבֶד,
הָאִינְקוּוִיזִיצְיָה, הַשְּׁמֵד וְהַפְּרָעוֹת
נוֹשֶׁאת הָאֵמָה בְּלִבָּהּ אֶת הַגְּעֻגּוּעִים לַחֲפֹשׁ
בְּזִכְרוֹן עֲתִיק אֲשֶׁר כָּלוּ מִפְּנֵה לְקִרְאת הָעֲתִיד.
מֵאֲבוֹת אֶל בָּנִים, דָּרַךְ כָּל הַדּוֹרוֹת,
נִמְסַר דְּבַר יְצִיאַת מִצְרַיִם כְּזִכְרוֹן אִישִׁי
אֲשֶׁר אֵינְנוּ מַחְוִיר וְאֵינְנוּ דֹהָה.
אִיזָה יִצֹר חֲרוֹת עֵמֶק טְבוּעַ בְּלֵב עָם,
שֶׁיִּכּוֹל הִיָּה בְּאֲבִיב יָמָיו לִיצֹר
יְצִירָה כְּזֹאת וְלִמְסַר אוֹתָהּ מְדוֹר לְדוֹר.

– ברל כצנלסון

שאלות לשיחה על חירות

- למה לדעתכם עיקרון החירות כל כך חשוב במסורת היהודית?
- מה ההדל בין חירות מ.. לחירות ל..?
- מה מהות החירות עבורכם?
- למען איזה חירות אתם נקראים לפעול?

#2

חירות ודמוקרטיה

בימים אלה אנו נמצאים במאבק שלא היה כמוהו על החירויות שלנו הישראלים. מאות אלפים יוצאים לרחובות כנגד הנסיון של הממשלה לייצר מצב שלא קיים באף דמוקרטיה - של כח שלטוני בלתי מוגבל, שלא תהיה בו ערובה לשמירה על חירויות הפרט. בעודנו מסבים לשולחן הסדר, עלינו לזכור שחירות אינה מובנת מאליה, ושעלינו לעמול על שמירתה יום יום.

התנועה הרפורמית שמה לה למטרה ראשונה במעלה להגן על חירויות הפרט: להראות שיש יותר מדרך אחת להיות יהודי ויהודיה, לפעול כנגד גילויי אפליה כלפי נשים, להט"ב ומי שאינם יהודים. בימים קשים ומורכבים אלה, הבה נזכור את חשיבותן של החירויות שלנו ואת הצורך להיאבק על שמירתן יום יום

– אורלי ארז לחובסקי

מי שִׁבְרָךְ אָבוֹתֵינוּ וְאִמּוֹתֵינוּ
אֲבָרָהֶם וְשָׂרָה, יִצְחָק וְרַבֵּקָה, יַעֲקֹב, רָחֵל, לָאָה, בְּלָהָה וְזֵלְפָה,
הוא יִבְרָךְ אֶת אֱלֹהֵי הָעוֹמְדִים וְהָעוֹמְדוֹת
עַל מִשְׁמַר הַדְּמוֹקְרַטְיָה, הַשְׁוִיּוֹן וְהַשְּׁלוֹם,
מִקְרָב עַמְנוּ וּבְכָל רַחֲבֵי תֵּבֵל,
שְׂאִינָם עוֹמְדִים מְנַגְדִּים וּפּוֹעֲלִים לְתַקּוֹן חֲבֵרְתִּי
לְנֹכַח אִיּוֹם עַל מַעְרַכַת הַמִּשְׁפָּט וּפְגִיעָה בְּשִׁלְטוֹן הַחֹק.
יִשְׁמְרֵם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְיִצְלִיֵם מִכָּל צָרָה וְצוּקָה וּמִכָּל נֶגַע מַחְלָה,
מִכָּל הַתְּנַכְלוֹת וּפְגִיעָה וּמִכָּל נִסְיוֹן לְהַשְׁפִּילֵם וּלְעַרְעֵר אֶת מְחִיבוֹתָם
בְּמַאֲבָק נֶגֶד הָאֲדִישׁוֹת, חֶסֶד הַמַּעַשׂ וְהַעֲדָר הַמְעֻרְבוֹת.
מי יִתֵּן וְיִצְלִיחוּ בְּמַאֲמָצֵיהֶם, וְיִהְיוּ בָּהֶם
עֵין טוֹבָה לְמַעַן יֵרְאוּ עוֹלוֹת,
לֵב טוֹב לְמַעַן לֹא יַעֲמְדוּ מְנַגְדִּים
וְכּוֹחוֹת לְמַעַן יִפְעֻלוּ
עֲבוֹד שְׂמִירַת הַזְּכוּיוֹת שֶׁל כָּל אָדָם בְּאִשְׁרֵי הוּא אָדָם
לְכוֹנֵן צְדָק וּלְהַשְׁכִּין שְׁלוֹם עֲבוֹד כָּל אִשָּׁה וְאִישׁ, יִלְדָה וְיִלְד, וְיִלְדָה וְיִלְד,
צֶלֶם אֱלֹהִים בְּעוֹלָם.
וְיִקְיָם בְּזִכְוֹתָם. הַכְּתוּב: "כִּי בְגִלְל הַדָּבָר הַזֶּה יִבְרַכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
בְּכָל מַעֲשֶׂיךָ וּבְכָל מַשְׁלַח יָדְךָ" (דְּבָרִים טו, י), וְנֹאמַר: אָמֵן.

– הרב עודד מזור

#1

חירות, קהילה ואהבה

”קשה לאהוב מתוך עבדות,
לכן אנחנו מתקשים לאהוב אנשים
שבחרתם אנחנו מרגישים כבולים.
אף על פי שמצד האמת, הם לא הסיבה לעבדות
הם רק התירוץ שאנו משתמשים בו כדי לוותר על החירות.
וכשאנחנו מבינים זאת, ושבים לחירותנו,
אנו יכולים לגלות בתוכנו אוקיינוס של אהבה
דווקא אל אלה שרק לפני רגע סברנו
שהם עושקים את חירותנו”

– דני לסרי

”הניסיון להקים חברה שבה בני אדם חוברים זה לזה מתוך רגשות
חופשיים, עדיין אין בה מספיק כדי להביא לקהילתיות. קהילתיות
אמתית קמה כאשר האנשים הם אכפתיים לא רק זה כלפי זה - אלא
שהם אכפתיים גם למה שמאחד ביניהם, למה שמתגלה ביניהם.
ואלה שני הדברים שעל ידם קהילה קמה: על ידי שהאנשים שבה
מחוברים למה שגדול מהם, וכן על ידי כך שהם קשובים זה לזה.
הבסיס של הקשר הוא לא מה שקורה בכל אחד מהצדדים כשלעצמו”

– מתוך הספר ”בסוד המפגש” מאת עקיבא רגן, תרגום כתביו של מרטין בובר

וְצִדִּיק לְהַעֲשׂוֹת בֶּן חוֹרִין בְּאֶמֶת
צִדִּיק תָּמִיד (גַּם בְּשִׁגְגָה)
לְהִיּוֹת מָה שֶׁהֵינּוּ
לְפָנֵי הָרִגַע
בוֹ שִׁכְחָנוּ מִי אֲנַחְנוּ
צִדִּיק לְגִשֵׁת אֶל הַחַיִּים (וְאוֹלֵי גַם
אֶל הַמּוֹת) כְּאֵל מִשָּׂא וּמִתָּן עֶסְקִי
שֶׁגַם אִם כָּבֵר הַכֹּל נִקְבַע
אֲנַחְנוּ חִפְּשִׁים בְּכָל רִגַע
לְחַדֵּשׁ אֶת הַהִתְדַּיְנוֹת
כְּאֵלוֹ אֵין לְפָנֵינוּ סְעִיפֵי סִכּוּם כָּלֵל

– ישראל אלירז

#2

חירות, קהילה ואהבה

”החירות היא הכמיהה העמוקה ביותר של הנפש”

– דני לסרי

כָּל אָדָם צָרִיךְ שְׂתַהֲיֶיה לּוֹ
אִיזוֹ מְצָרִים,
לְהִיזוֹת מִשָּׂה עֲצָמוֹ מִתּוֹכָהּ
בְּיַד חֲזָקָה,
אוּ בְּחֲרִיקַת שְׁנַיִם.
כָּל אָדָם צָרִיךְ אִימָה וְחֶשֶׁכַּה גְּדוֹלָה,
וְנַחֲמָה, וְהַבְּטָחָה, וְהַצְּלָה,
שְׂיִדַּע לְשֵׂאת עֵינָיו אֶל הַשָּׁמַיִם.
כָּל אָדָם צָרִיךְ תְּפִלָּה אַחַת,
שְׂתִּהְיָ שְׂגוּרָה אֲצִלוֹ עַל הַשְּׂפָתַיִם.
אָדָם צָרִיךְ פֶּעַם אַחַת לְהִתְכַּוֵּף -
כָּל אָדָם צָרִיךְ כְּתָף.
כָּל אָדָם צָרִיךְ שְׂתַהֲיֶיה לּוֹ
אִיזוֹ מְצָרִים,
לְגַאֵל עֲצָמוֹ מִמְּנָה מִבֵּית עֲבָדִים,
לְצִאת בְּחֻצֵי הַלַּיִל אֶל מְדַבְּרֵי הַפְּחָדִים,
לְצַעֵד הַיָּשָׁר אֶל תּוֹךְ הַמַּיִם,
לְרְאוֹתָם נִפְתָּחִים מִפְּנֵיו לְצַדִּדִּים.
כָּל אָדָם צָרִיךְ כְּתָף,
לְשֵׂאת עָלֶיהָ אֶת עֲצָמוֹת יוֹסֵף,
כָּל אָדָם צָרִיךְ לְהַזְדַּקֵּף.
כָּל אָדָם צָרִיךְ שְׂתַהֲיֶיה לּוֹ
אִיזוֹ מְצָרִים.
וִירוֹשָׁלַיִם,
וּמִסַּע אַרוֹךְ אֶחָד,
לְזַכֵּר אוֹתוֹ לְעַד
בְּכַפּוֹת הַרְגָּלִים.

– אמנון ריבק

רעיונות לשיחה על חירות

- מה מידת החירות שיש לנו בחיינו, למה אנו כבולים?
- על מי אני חושב הפסח הזה שזקוק לעזרה על מנת להשתחרר?
- איך אפשר לעשות זאת?
- מה בי כובל אותי מלאהוב את האחר ולקבל אותו כפי שהוא?